

طراحی مدلی مناسب در ورزش سوارکاری ایران

علی چوری^۱

سید محمدحسین رضوی^۲

مرتضی دوستی^۳

فرزام فرزانه^۴

10.22034/SSYS.2022.1180.1814

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۸/۱۱/۷

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۹/۷/۱۹

شناسایی روندها و پیشران‌های اصلی موثر و شناخت مدلی مناسب می‌تواند در آینده ورزش سوارکاری و صنعت اسب تاثیرگذار باشد. لذا هدف از پژوهش حاضر، طراحی الگوی مناسب در ورزش سوارکاری است. بدین منظور یک طرح آمیخته اکتشافی در دو فاز کیفی (۲۶ نفر) به روش نمونه‌گیری گلوله‌برفی و فاز کمی (۳۹۵ نفر) با استفاده از نمونه‌برداری تصادفی ساده انجام گرفت. جامعه پژوهش شامل افراد آگاه در حوزه صنعت اسب و سوارکاری بودند. به منظور جمع‌آوری داده‌ها، از پرسشنامه محقق‌ساخته با ۸ پیشران مدیریتی، اجتماعی و فرهنگی، اقتصادی، علم و فناوری، قانونی، محیط زیست، کالبدی و صنعت اسب در قالب مقیاس لیکرت ۵ ارزشی استفاده گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار smartPLS بهره‌گیری شد. نتایج تحلیل عاملی نشان داد که در پیشران‌های مدیریتی ($t = 4.470; \beta = 0.189; P < 0.01$) پیشران اقتصادی ($t = 3.903; \beta = 0.199; P < 0.01$) مهمترین مولفه‌های اصلی تبیین‌کننده الگوی مسیر در ورزش سوارکاری بودند. لذا با توجه به نتایج تحقیقات حاضر تهیه پروفایل مناسب از روندهای موثر در قالب پیشران‌های یادشده و همچنین هماهنگی بین سازمان‌ها از جمله وزارت ورزش جوانان، وزارت جهاد کشاورزی و فدراسیون سوارکاری می‌توان آینده درخشانی را در حوزه صنعت اسب و سوارکاری متصور شد.

واژگان کلیدی: طراحی مدل، صنعت اسب و ورزش سوارکاری.

^۱ استادیار، گروه تربیت بدنی، دانشکده علوم انسانی و علوم ورزشی، دانشگاه گنبد کاووس، گنبد کاووس، ایران (نویسنده

E-mail: Alichorli@yahoo.com

مسئول)

^۲ استاد، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

^۳ دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

^۴ دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

مقدمه

ورزش به عنوان پدیده‌ای اجتماعی، نقش اساسی در زندگی بشر دارد. ورزش به عنوان یک فرهنگ و هویت ملی شناخته شده است. امروزه ورزش را با ورزش‌های همگانی، پرورشی، قهرمانی و حرفه‌ای در جوامع می‌شناسند (کاشف، سید عامری، احمدی و معرفت، ۱۳۹۷ و دی بوسچر و همکاران، ۲۰۱۵). حضور اسب در فرهنگ کهن و تاریخ نمایان است. با توجه به اینکه در اسلام به سوارکاری زیاد تاکید شده، در حال حاضر به عنوان یک رشته ورزشی مهیج در ایران محسوب می‌گردد. ورزش سوارکاری از زمان‌های گذشته با دو کاربرد استفاده در کار و تفریح رواج داشته است. پیشرفت جوامع و علافه‌ای که انسان‌ها به بعضی حیوانات از جمله اسب دارند، باعث شده است که در کنار تفریح و پر کردن اوقات فراغت به ورزش سوارکاری رو آورند. سوارکاری از جمله ورزش‌هایی است که سابقه طولانی در ایران دارد و طی چند دهه گذشته به آن توجه خاصی شده است، اما متأسفانه در تمام نقاط کشور از جایگاه مناسب اجتماعی و اقتصادی خوبی برخوردار نیست. اسب در مناطق محدودی از ایران جایگاه خاص خود را دارد. در لرستان در مراسم مختلف از اسب استفاده می‌شود. در خراسان اسب در بین مردم این منطقه طرفدارهای خاص خودش را دارد و با برگزاری جشنواره‌های زیبایی اسب بر جذابیت آن می‌افزاید. در استان گلستان برگزاری مسابقات کورس در مجموعه سوارکاری و برگزاری جشنواره اسب‌های ورزشی طرفداران بی‌شماری از تمام کشور را دارد (مخدومی، پورغفور لنگرودی، مازندرانی و میربهبهانی، ۱۳۹۰).

صنعت اسب به عنوان یک صنعت پول ساز برای کشورهای هم‌چون آمریکا، استرالیا و بیشتر کشورهای اروپایی است و با توجه به شیوه نگهداری استاندارد، به لحاظ اقتصادی برای کشورها شناخته شده است. تبلیغات و رسانه‌های جمعی با نمایش و برگزاری جشنواره‌های مربوط به اسب به نوعی بازاری برای این صنعت ایجاد کردند. در کشورهای هم‌چون انگلستان، صنعت اسب عامل مهم رونق اقتصادی است. در این کشور راهبردهای ده ساله برای توسعه صنعت اسب، بهداشت و رفاه اسب و حفظ نژادهای بومی و اصیل تدوین شده و در حال اجراست. کشور انگلستان در سال‌های اخیر دارای ۵۰۰۰ مرکز پرورش اسب است که این امر ضمن ایجاد اشتغال‌زایی برای بیش از ۲۵۰۰۰۰ نفر، توانسته سودی اقتصادی برابر با ۴ میلیارد پوند ایجاد کند. همچنین از صنعت اسب به عنوان عامل اقتصادی به‌ویژه در شکوفایی و رونق اقتصادی مناطق روستایی بهره می‌گیرد. میزان تأثیر صنعت اسب بر تولید ناخالص داخلی آمریکا بیش از ۱۰۱ میلیارد دلار برآورد شده است. اسپانیا با داشتن ۵۰۰ هزار راس اسب و ۹ هزار پرورش‌دهنده در کنار ۵۰ هزار کسب‌وکار مرتبط با اسب، نشان از اهمیت بخش اسب در این کشور اروپایی دارد (مولادوست و

طراحی مدلی مناسب در ورزش سوارکاری ایران

مقدسی، ۱۳۹۴). کشورهای همچون آلمان و فرانسه که جمعیت زیادی از اسب‌های ورزشی دارند، اغلب صادرکننده اسب هستند، در حالی که کشورهای کم جمعیت واردات اسب را انجام می‌دهند. رولت و همکاران^۱، (۲۰۱۷) اذعان داشتند صنعت اسب‌های ورزشی به عنوان عامل اقتصادی در دنیا مطرح شده و با توجه به ارزش سودآور این صنعت در حوزه اقتصاد، هر کشور می‌تواند دخیل باشد. پهلوان‌زاده و محمدی استادکلایه (۱۳۹۰) بیان کردند که کشور ما می‌تواند در پرورش اسب و سوارکاری نقش بسیار مهمی را در شرایط اقتصادی و اجتماعی ایجاد کند. دولت نیز از این دو لحاظ به عنوان یک رشته ورزشی تفریحی و اشتغال‌زایی به این صنعت اهمیت داده است و برای گسترش فعالیت‌های مرتبط با اسب تلاش می‌کند. مولادوست و همکاران (۱۳۹۷) تاکید داشتند که این ورزش نه تنها به عنوان یک رقابت سالم و مفید است، بلکه به عنوان سرگرمی و به منظور گذراندن اوقات فراغت مورد توجه اقشار مختلف جامعه قرار دارد- ولی نسبت به بسیاری از ورزش‌ها پر هزینه می‌باشد. اسب تراکم و عرب ایرانی طرفداران بیشتری نسبت به نژادهای دره‌شوری، کرد، کاسپین و... دارد.

مسابقه سنتی سوارکاری از رویدادهای ورزشی شناخته شده است که در کشورهای همچون آمریکا، انگلستان، استرالیا و دبی به عنوان پرطرفدارترین و پررونق‌ترین ورزش شناخته شده است (کارکن و همکاران، ۱۳۹۲). با توجه به جایگاه ورزش سوارکاری در کشورهای مختلف، این ورزش توانسته محبوبیت بیشتری را به خود اختصاص دهد. در ایالات متحده هر سال ۳۰ میلیون نفر سوار اسب می‌شوند که این به نوعی جذاب و مفرح بودن این ورزش را بیان می‌کند. کشورهای همچون آلمان و فرانسه که جمعیت زیادی از اسب‌های ورزشی دارند، اغلب صادرکننده اسب هستند- در حالی که کشورهای کم جمعیت واردات اسب را انجام می‌دهند (کنیون، آلدردیگ و فیلیپسون^۲، ۲۰۰۴). در تحقیقی کارکن و همکاران (۱۳۹۲) بیان کردند ورزش اسب‌سواری و توسعه آن به شکل حرفه‌ای در منطقه خلیج فارس به‌خصوص در میان کشورهای همسایه، تقریباً به یک دهه اخیر باز می‌گردد. در این میان دبی با ارتقای سطح این ورزش به استانداردهای جهانی تبدیل به یکی از قطب‌های اصلی اسب‌سواری در جهان شده است. همچنین مسابقات اسبدوانی از بزرگ‌ترین رویدادهای ورزشی در سطح جهان و از جذاب‌ترین ورزش‌ها در کشورهای آمریکا، استرالیا، انگلستان و دبی می‌باشد. اسبدوانی از پررونق‌ترین ورزش‌ها در این کشورها به‌شمار می‌رود و سالانه مسابقات زیادی در تمام فصول در این کشورها برگزار می‌شود و توانسته گردشگران

---

1 Roult and et

2 Koenen, Aldridge, Philipsson

زیادی را به خود جذب کند. مسابقات سالیانه کنتاکی و بریدرکاپ دو رویداد مهم اسبدوانی است که به صورت سالانه در آمریکا برگزار می‌شود. ورزش سوارکاری در استرالیا نیز از جایگاه ویژه و اصالت خوبی برخوردار است. شهر ملبورن از دیدگاه ورزشی بسیار فعال است و بزرگترین مسابقات اسبدوانی استرالیا با نام «ملبورن کاپ» در این شهر برگزار می‌شود. مسابقات اسبدوانی در ایران نیز برگزار می‌شود. استان گلستان و منطقه ترکمن صحرا که یکی از مقاصد گردشگری ورزشی کشور در زمینه برگزاری مسابقات اسبدوانی با سه پیست بین‌المللی و ملی است، طرفداران زیادی در منطقه دارد و از توانمندی‌ها و جاذبه‌های مهم گردشگری ورزشی استان گلستان جهت توسعه گردشگری ورزشی و جذب تعداد زیادی گردشگر محسوب می‌شود. همچنین یکی از مهمترین عوامل جهت جذب نیروی انسانی از جمله گردشگر داخلی و خارجی در اماکن ورزشی سوارکاری رعایت استانداردهای بهداشتی، ایمنی و محیط زیست می‌باشد. جواد ممشلی و همکاران (۲۰۱۹) در تحقیقی با عنوان «ارائه مدل یکپارچه مدیریت (HSE) در اماکن ورزشی» دریافتند که با استقرار فناوری‌های مرتبط در سازمان‌ها و اماکن ورزشی الزامات بهداشتی، ایمنی و محیط زیستی بسیار ضروری به نظر می‌رسد.

یکی از چالش‌های بزرگ در صنعت اسب و سوارکاری ایران عدم مدیریت یکپارچه و هماهنگ در بین سازمان‌هایی از جمله وزارت جهاد کشاورزی جهت پرورش، اصلاح نژاد، واردات و صادرات و فدراسیون سوارکاری جهت آموزش چابکسوار و اسب‌های ورزشی و اعزام به مسابقات است، چرا که کشورهای از جمله آمریکا، آلمان، انگلیس، فرانسه و حتی کشورهای منطقه قطر و امارات توانسته‌اند ورزش‌های سوارکاری و مسابقات المپیک را از فعالیت‌های صنعت اسب جدا و مدیریت جداگانه‌ای برای بخش صنعت اسب و مسابقات اسبدوانی به نام «جاکی کلاب»^۲ معرفی کنند. در ایران آمار و اطلاعاتی در زمینه تولید، پرورش، تبارنامه کل اسب‌ها با نژادهای مختلف، ورود و خروج سالانه اسب‌ها به کشور، میکروچیپ گذاری، شرط‌بندی‌های غیر مجاز در مسابقات اسبدوانی و پژوهش‌های کاربردی در این صنعت و ورزش سوارکاری وجود ندارد، اما می‌توان در آینده با ورود دانشگاهیان بخش امور دام و متخصص ژنتیک اسب بیشتر مشکلات در این صنعت را مرتفع کرد. چالش بزرگ دیگر در این حوزه، عدم تعادل بین تقاضا و عرضه اسب‌ها به علت مشکلات مدیریتی در دو سازمان مدعی برای متولی صنعت اسب و ورزش سوارکاری است که این عدم تعادل با عدم تقارن اطلاعات مربوط به ویژگی‌ها، شرایط جسمی و سطح آموزش و تدارک اسب‌ها که

---

1 Environment, safety, health

2 Jockey Club

می‌تواند باعث کاهش چشمگیر تنوع زیستی در معرض توسعه پایدار صنعت اسب شود. همچنین اهمیت ندادن به برگزاری جشنواره‌های اسب‌های ورزشی و بازارهای محلی، منطقه‌ای و بین‌المللی برای گسترش فرهنگ، تبلیغ و توسعه برند اسب اصیل ایرانی و از همه مهمتر جذب گردشگر داخلی و خارجی در رشد منافع اقتصادی (سیگوداتیر، ۲۰۱۸) از طریق صنعت اسب کشور ما دارای ضعف عمده است. با توجه به پیشینه ورزشی و قهرمانی رشته سوارکاری و اسبدوانی که حتی نتوانسته‌ایم در مسابقات المپیک حضور پیدا کنیم، اهمیت برنامه‌ریزی راهبردی و آینده‌نگری در حوزه صنعت اسب و رشته‌های سوارکاری داخلی در زمینه‌های مدیریتی، اجتماعی و فرهنگی، اقتصادی، علم و فنلوری، محیط زیست و کالبدی آشکار است. به نظر می‌رسد به منظور شناخت و آگاهی از روش‌های توسعه ورزش سوارکاری در کشور، نیاز به فعالیت‌های پژوهشی می‌باشد. بسیاری از تحقیقات موجود صرفاً به بررسی وضعیت ورزش‌های چوگان و بیماری‌های ناشی از اسب در کشور پرداخته‌اند، درحالی‌که لازم است مطالعات جامعی توسط محققان کشورمان برای شناخت عوامل موثر و استفاده از یک مدل مفهومی برای ورزش سوارکاری و حوزه صنعت اسب صورت گیرد.

روش‌شناسی پژوهش

تحقیق حاضر از نوع تحقیقات میدانی است که به صورت آمیخته اکتشافی^۱ در دو فاز کیفی و کمی انجام شد. در فاز اول تحقیق به صورت کیفی از طریق مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با استفاده از نمونه‌گیری گلوله برفی^۲ تا دستیابی به اشباع نظری با خبرگان در حوزه صنعت اسب و سوارکاری (N=۲۶) داده‌ها جمع‌آوری شد. بعد از استخراج روندهای حاصل از مرحله قبلی، روش دلفی در دو راند اجرا شد. روایی مرحله دلفی نیز از طریق ضریب توافق (بالای ۶۰ درصد) محاسبه و مورد تایید قرار گرفت. با توجه پژوهش‌های اندک در زمینه سوارکاری، پس از مصاحبه ۲۶، یک جلسه گروه کانونی در قالب بحث آزاد و گروهی به صورت هدفمند و هدایت شده متشکل از ۹ نفر از افراد متخصص و اساتید دانشگاه فعال در حوزه صنعت اسب در جامعه کیفی پژوهش تشکیل گردید تا به شناسایی کامل و تایید روندها از حوزه مورد نظر منجر شود. پس از شناسایی روندهای کلی مفاهیم، موارد مشابه و مشترک با یکدیگر مقایسه و در قالب پیشران‌های اصلی تحقیق قرار گرفتند. همچنین ممیزی فاز کیفی پژوهش با استفاده از روش پایایی کدگذار به شکل انتخاب دو مصاحبه در فاصله زمانی مشخص (۳۰ روز) حاکی از پایایی مطلوب اطلاعات مستخرج

1 Sequential-Exploratory Mixed Method Design

2 Snowfall Sampling

از فاز کیفی پژوهش بود ($\alpha=0/79-0/80$). در مرحله کمی پژوهش، از میان جامعه نامحدود شامل تولید کنندگان، اعضای فدراسیون، اعضای امور دام وزارت جهاد کشاورزی و سازمان دامپزشکی، چابکسواران، مربیان، مهتران و تماشاگران خیره در حوزه صنعت اسب و سوارکاری، تعداد ۳۹۵ به عنوان نمونه آماری و به صورت تصادفی ساده برای تحلیل انتخاب شدند. پرسش نامه اولیه با توجه به مرحله کیفی تدوین گردید. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه به تایید هفت نفر از اساتید رسید و روایی سازه با استفاده از تحلیل عاملی تاییدی مورد تایید قرار گرفت. پس از اطمینان شاخص‌های پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ برای گویه‌های پرسش نامه که بالاتر از ۰/۷ بودند، پرسشنامه تحقیق در قالب ۶۰ روند در ۸ پیشران مدیریتی، اجتماعی و فرهنگی، اقتصادی، علم و فناوری، قانونی، محیط زیست، کالبدی و صنعت اسب در قالب مقیاس لیکرت پنج ارزشی (۱: کاملاً مخالفم و یا به ندرت و ۵: کاملاً موافقم و یا اکثر مواقع) در اختیار نمونه‌ها قرار گرفت. برای تحلیل داده‌ها در بخش کمی از آمار توصیفی و استنباطی با استفاده از نرم افزار spss25 و برای تحلیل الگوی پژوهش از روش معادلات ساختاری با استفاده از نرم افزار PLS-2 استفاده گردید.

یافته‌های پژوهش

ویژگی‌های جمعیت شناختی در این پژوهش شامل جنس، سن، تحصیلات و زمینه فعالیت (وضعیت شغلی در حوزه صنعت اسب و سوارکاری) بود که در دو مرحله کیفی و کمی اجرا شد.

جدول ۱: ویژگی‌های جمعیت شناختی در بخش آمار توصیفی

مراحل ویژگی	کیفی		کمی	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
جنس	مرد	۲۳	۸۱/۴۶	۷۷/۷
	زن	۳	۱۱/۵۴	۲۲/۳
	زیر ۳۵	۴	۱۵/۳۸	۱۹/۰
سن	۳۶-۴۵	۸	۳۰/۷۷	۲۷/۱
	۴۶-۵۵	۹	۳۴/۶۱	۳۲/۲
	بالای ۵۶	۵	۱۹/۲۳	۲۱/۸
تحصیلات	دیپلم	۳	۱۱/۵۳	۱۳/۲
	لیسانس	۷	۲۶/۹۲	۴۲/۳
	فوق لیسانس	۱۱	۴۲/۳۱	۳۲/۲
	دکتری	۵	۱۹/۲۳	۱۲/۴
	تولیدکننده	۶	۲۳/۰۷	۱۶/۲

طراحی مدلی مناسب در ورزش سوارکاری ایران

۲/۵	۱۰	۱۵/۳۸	۴	فدراسیون	زمینه فعالیت
۶/۳	۲۵	۱۵/۳۸	۴	مدرس	
۵/۱	۲۰	۷/۹۶	۲	مدیریت دام	
۱۲/۷	۵۰	۱۹/۲۳	۵	مربی	
۶/۶	۲۶	۷/۹۶	۲	چابک‌سوار	
۲/۰	۸	۷/۹۶	۲	دامپزشک	
۴۸/۶	۱۹۲	۳/۴۸	۱	تماشاگر	

یافته‌ها در بخش آمار توصیفی در جدول ۱ نشان داد ۷۷/۷ درصد از حجم نمونه در مرحله کمی و ۸۸/۴۶ درصد در مرحله کیفی به مردان تعلق داشت. گروه‌های سنی شرکت‌کننده بین ۴۶ تا ۵۵ سال بیشترین حجم نمونه را با ۳۲/۲ درصد در مرحله کمی و ۳۴/۶۱ در مرحله کیفی به خود اختصاص دادند. افراد با تحصیلات لیسانس و فوق لیسانس در مرحله کمی و کیفی به ترتیب بیشترین حجم نمونه را با ۴۲/۳ و ۴۲/۳۱ درصد داشتند. همچنین افراد تماشاگر و تولیدکننده در مرحله کمی و کیفی به ترتیب بیشترین حجم نمونه را با ۴۸/۶ و ۲۳/۰۷ به خود اختصاص دادند.

جدول ۲: شاخص‌های مرکزی و پراکندگی سازه‌های تحقیق

سازه	میانگین	میانه	کمترین مقدار	بیشترین مقدار	انحراف معیار
عوامل اقتصادی	۳/۹۲	۳/۹۲	۲/۱۲	۵/۰۰	۰/۷۱۵
عوامل زیست محیطی	۲/۸۶	۳/۰۰	۱/۰۰	۵/۰۰	۱/۰۸۸
توسعه صنعت اسب	۳/۸۵	۳/۷۶	۲/۰۰	۵/۰۰	۰/۷۰۳
عوامل قانونی	۳/۷۲	۴/۰۰	۱/۰۰	۵/۰۰	۰/۹۰۲
عوامل مدیریتی	۳/۰۲	۲/۹۴	۱/۶۳	۴/۸۸	۰/۸۴۰
عوامل کالبدی	۲/۶۷	۲/۶۷	۱/۰۰	۴/۶۷	۰/۹۰۶
عوامل اجتماعی و فرهنگی	۲/۸۶	۲/۷۷	۱/۴۴	۴/۸۲	۰/۸۳۸
عوامل فناوری	۳/۷۶	۳/۷۷	۲/۰	۵/۰	۰/۷۴۸

جدول ۲ نشان می‌دهد بیشترین میانگین مربوط به عوامل توسعه صنعت اسب (۳/۸۵) و کمترین میانگین مربوط به عوامل کالبدی (۲/۶۷) می‌باشد.

جدول ۳، شاخص مرکزی و عدم پراکندگی بین سازه‌های تحقیق را نشان می‌دهد. روایی مدل اندازه‌گیری با روایی همگرا و روایی افتراقی سنجیده شده است. همچنین نتایج ارزیابی مدل‌های اندازه‌گیری سازه‌های تحقیق را نشان می‌دهد.

جدول ۳: نتایج ارزیابی برازش الگوی تفهیمی پژوهش بر اساس شاخص‌های سه‌گانه لاکر و فورنل

سازه‌ها	سوال	بارعاملی	T	AVE	CR	X
عوامل مدیریتی	Q1-Q15	۰/۶۸Q≥	۱۹/۹۷۱(۱/۹۶t>±)	۰/۷۸۱	۰/۹۸۲	۰/۹۸۰
عوامل فرهنگی و اجتماعی	Q16-Q24	۰/۶۹Q≥	۴۱/۳۹۸(۱/۹۶t>±)	۰/۷۲۵	۰/۹۵۹	۰/۹۵۲
عوامل اقتصادی	Q25-Q33	۰/۸۴Q≥	۵۳/۱۲(۱/۹۶t>±)	۰/۸۷۳	۰/۹۸۴	۰/۹۸۲
عوامل فناوری	Q34-Q37	≥۰/۹Q	۸۱/۴۸(۱/۹۶t>±)	۰/۹۰۱	۰/۹۷۳	۰/۹۶۳
عوامل قانونی	Q38-Q45	۰/۸Q≥	۲۹/۱۶(۱/۹۶t>±)	۰/۸۲۰	۰/۹۷۳	۰/۹۶۹
عوامل زیست محیطی	Q46-Q50	۰/۸۹Q≥	۶۳/۹۹(۱/۹۶t>±)	۰/۹۱۰	۰/۹۸۱	۰/۹۷۵
عوامل کالبدی	Q51-Q56	۰/۷۳Q≥	۲۰/۷۲(۱/۹۶t>±)	۰/۷۱۸	۰/۹۳۸	۰/۹۲۱
عوامل توسعه صنعت اسب	Q57-Q60	۰/۸۵Q≥	۷۰/۹۸(۱/۹۶t>±)	۰/۸۲۰	۰/۹۴۸	۰/۹۲۷

بر مبنای جدول ۳، اگر بار عاملی و میانگین واریانس استخراج شده (AVE) بزرگتر از ۰/۵ باشند، روایی همگرا تأیید می‌شود. بارهای عاملی متغیرهای مشاهده‌شده روی سازه‌های مرتبط بیشتر از حداقل مقدار قابل قبول بوده و همه آن‌ها در سطح خطای ۱ درصد معنادار هستند. مقادیر میانگین واریانس استخراج شده برای همه سازه‌ها، بالاتر از ۰/۵ است. در نتیجه روایی همگرایی همه سازه‌ها تأیید می‌شود. همچنین پایایی ترکیبی به دست آمده بیشتر از ۰/۹ برای تمامی سازه‌ها نشان می‌دهد که سازگاری درونی سازه‌های مورد مطالعه، مقادیر مطلوبی دارند (هنسلر، رینگل و سینکوویچ، ۲۰۰۹). در کنار ارزیابی روایی همگرا و پایایی، ارزیابی کامل ابزار اندازه‌گیری به بررسی روایی و اگر نیاز دارد. معیار فرنل و لارکر (۱۹۸۱) برای ارزیابی روایی و اگر سازه‌ها به کار رفته است؛ به این معنی که ریشه دوم میانگین واریانس استخراج شده یک سازه خاص باید از ضریب همبستگی آن سازه با سایر سازه‌ها بزرگتر باشد (ریگدان، رینگل، سارست و گودرگان، ۲۰۱۱، هنسلر، رینگل و سینکوویچ، ۲۰۰۹)، به این ترتیب که هر سازه (متغیر مکنون) نسبت به سایر سازه‌ها با مجموعه شاخص خودشان، بیشترین واریانس را با مجموعه شاخص‌های مربوط به خود به

طراحی مدلی مناسب در ورزش سوارکاری ایران

اشتراک می‌گذارد (هنسلر و همکاران، ۲۰۰۹). جدول ۳ نتایج روایی واگرا با معیار فرنل و لارکر (۱۹۸۱) برای سازه‌های تحقیق را نشان می‌دهد:

جدول ۴: روایی افتراقی سازه‌ها

سازه‌ها	مدیریتی	اجتماعی فرهنگی	اقتصادی	فناوری	قانونی	محیط زیست	کالبدی	صنعت اسب
عوامل اقتصادی	۰/۹۳۴							
عوامل زیست محیطی	۰/۰۶۱	۰/۹۵۴						
توسعه صنعت اسب	۰/۲۴۱	۰/۱۹۲	۰/۹۰۶					
عوامل قانونی	-۰/۰۵۲	-۰/۰۴۷	۰/۲۱۱	۰/۹۰۵				
عوامل مدیریتی	۰/۱۱۴	۰/۰۹۳	۰/۴۱۱	۰/۱۷۳	۰/۸۸۴			
عوامل کالبدی	-۰/۰۲۱	۰/۰۴۲	۰/۳۴۳	۰/۱۳۶	۰/۵۵۷	۰/۸۴۷		
عوامل اجتماعی و فرهنگی	۰/۰۸۰	۰/۰۳۷	۰/۳۲۲	۰/۰۲۸	۰/۴۲۳	۰/۴۳۰	۰/۸۵۱	
عوامل علم و فناوری	۰/۱۱۲	۰/۰۲۳	۰/۰۲۳۱	۰/۰۲۳	۰/۰۵۸	۰/۰۵۳	۰/۰۴۸	۰/۹۴۹

* مقادیر قطری جذر AVE را نشان می‌دهد.

همان‌گونه که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، ریشه دوم میانگین واریانس استخراج شده برای تمامی سازه‌ها، بیشتر از همبستگی با سایر سازه‌هاست. به عبارت دیگر، معیار فرنل و لارکر (۱۹۸۱) در تمامی سازه‌ها محقق شده است. بنابراین روایی افتراقی سازه‌ها تأیید می‌گردد. همچنین این جدول نشان می‌دهد بین سازه‌ها همخطی وجود ندارد، چون ضرایب همبستگی کمتر از ۰/۷ هستند.

در ارزیابی مدل ساختاری، معناداری ضرایب مسیر مدل تحقیق با ۵۰۰۰ نمونه‌گیری متوالی با حجم ۳۹۵ نفر، مطابق نظر هایر، رینگل و سارست (۲۰۱۱) ارزیابی شد. اصلی‌ترین معیار در ارزیابی مدل ساختاری، ضریب تعیین می‌باشد که به مقدار واریانس تبیین شده توسط سازه‌های برون‌زا اشاره دارد (هایر، سارست، رینگل و منا، ۲۰۱۲). در نهایت قابلیت پیش‌بینی مدل نیز با استفاده از آزمون ناپارامتری استون گیسر مورد ارزیابی قرار گرفت. در آزمون استون گیسر دو مقدار (مقادیر Q^2) ارائه می‌شود: افزونگی با روایی متقاطع^۱ و اشتراک با روایی متقاطع^۲. مقدار افزونگی با روایی متقاطع به ارزیابی مدل ساختاری و مقدار اشتراک با

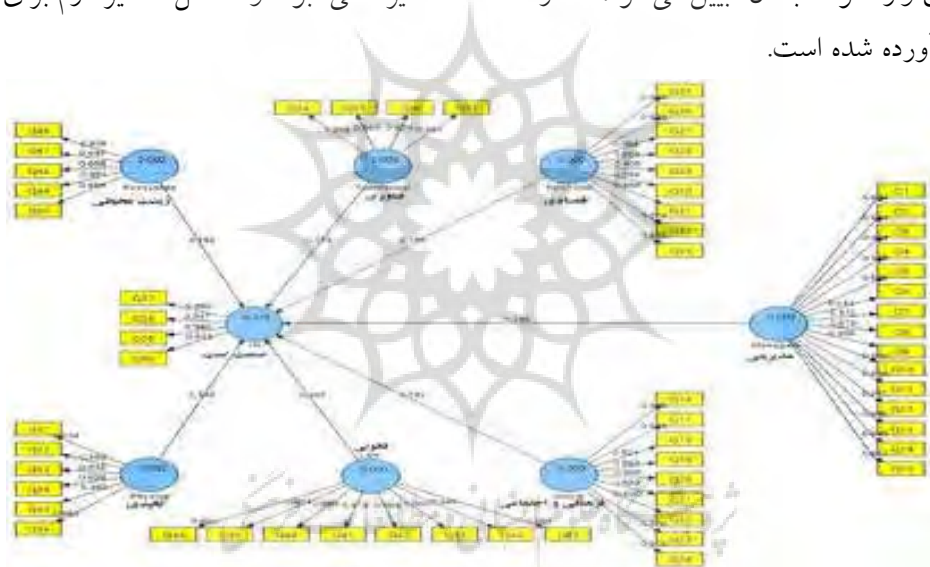
1 Cross-Validated Redundancy (CV.Red)
2 Cross-Validated Communalities (Cv.Com)

روایی متقاطع به ارزیابی مدل سنجش می‌پردازد. پیش‌بینی به وسیله افزونگی با روایی متقاطع کاملاً متناسب با رویکرد حداقل مربعات جزئی در مدل معادلات ساختاری است (هایر و همکاران، ۲۰۱۲). Q^2 مثبت و بزرگ، نشان از قابلیت بالای پیش‌بینی مدل دارد و مقادیر Q^2 منفی نشان‌دهنده تخمین بسیار ضعیف متغیر پنهان است (وونگ، ۲۰۱۳). ضرایب تعیین و مقادیر Q^2 ، ضرایب مسیر و مقادیر آماره تی مدل تحقیق به ترتیب در جدول ۵ و اشکال ۱ و ۲ نشان داده شده است:

جدول ۵: مقادیر ضرایب تعیین و افزونگی با روایی متقاطع

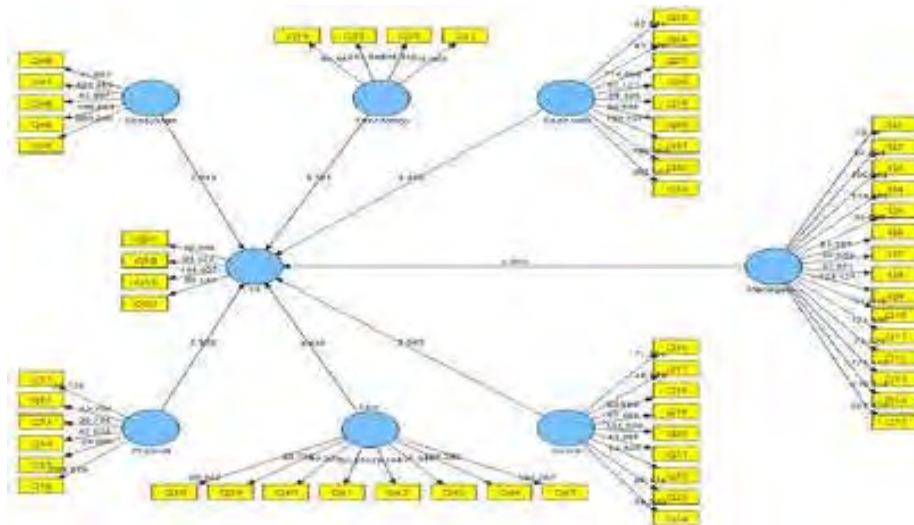
سازه‌ها	ضریب تعیین (R^2)	CV.Red
توسعه صنعت اسب	۰/۳۲۶	۰/۲۶۷

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌گردد ۳۲/۶ درصد از تغییرات سازه توسعه صنعت اسب، توسط سازه‌های واردشونده به آن تبیین می‌شود. مقدار CV.Red نیز منفی نبوده و حداقل مقادیر لازم برای پیش‌بینی، برآورده شده است.

شکل ۱: ضرایب مسیر مدل تحقیق

طراحی مدلی مناسب در ورزش سوارکاری ایران

شکل ۲: مقادیر آماره تی مدل تحقیق

تأثیر پیشرانها با استفاده از آماره تی

در این بخش، سوالات تحقیق به وسیله آماره تی مورد آزمون قرار گرفته‌اند. چنانچه مقدار آماره تی برای مسیری (سوال) بزرگتر از ۱/۹۶ باشد، می‌توان نتیجه گرفت که این مسیر در سطح خطای ۵ درصد معنادار است و تأثیرگذاری مورد نظر تایید می‌شود. جدول ۶، نتایج حاصل از آزمون تی را نشان می‌دهد:

جدول ۶: نتایج آزمون تی؛ بررسی سوالات تحقیق

سوال	سازه		تأثیرگذاری
	مستقل	وابسته	
۱	عوامل اقتصادی	ضریب مسیر (β)	دارد
۲	عوامل زیست محیطی	۰/۱۸۹	۴/۴۷۰
۳	عوامل قانونی	۰/۱۵۵	۳/۸۴۳
۴	عوامل مدیریتی	۰/۱۶۷	۳/۸۲۶
۵	عوامل کالبدی	توسعه صنعت اسب	۳/۹۰۳
۶	عوامل اجتماعی و فرهنگی	اسب	۲/۹۲۰
۷	عوامل علم و فناوری	۰/۱۳۵	۲/۹۴۳
		۰/۱۴۵	۳/۷۹۱
		۰/۱۷۶	

همان‌گونه که در جدول ۶ مشاهده می‌شود در سطح خطای ۱ درصد، سازه «عوامل اقتصادی» بر سازه «توسعه صنعت اسب» تأثیر مثبت و معنادار دارد ($t = 4.470; \beta = 0.189; P < 0.01$). سازه «عوامل زیست محیطی» بر سازه «توسعه صنعت اسب» در سطح خطای ۱ درصد تأثیر مثبت و معنادار دارد.

($t = 3.843; \beta = 0.155; P < 0.01$) «عوامل قانونی» در سطح خطای ۱ درصد بر سازه «توسعه صنعت اسب» تأثیر مثبت و معنادار دارد ($t = 3.826; \beta = 0.167; P < 0.01$). سازه «عوامل مدیریتی» در سطح خطای ۱ درصد بر سازه «توسعه صنعت اسب» تأثیر مثبت و معنادار دارد ($t = 3.903; \beta = 0.199; P < 0.01$). سازه «عوامل فیزیکی» در سطح خطای ۱ درصد بر سازه «توسعه صنعت اسب» تأثیر مثبت و معنادار دارد ($t = 2.920; \beta = 0.135; P < 0.01$). سازه «عوامل اجتماعی و فرهنگی» در سطح خطای ۱ درصد بر سازه «توسعه صنعت اسب» تأثیر مثبت و معنادار دارد ($t = 2.943; \beta = 0.145; P < 0.01$). «عوامل فناوری» در سطح خطای ۱ درصد بر سازه «توسعه صنعت اسب» تأثیر مثبت و معنادار دارد ($t = 3.791; \beta = 0.176; P < 0.01$).

بحث و نتیجه گیری

هدف از پژوهش حاضر، طراحی مدل با توجه به عوامل موثر بر آینده ورزش سوارکاری می باشد. نتایج تحلیل معادلات ساختاری الگوی پژوهش نشان داد که پیشران (عوامل) اقتصادی، مدیریتی، زیست محیطی، قانونی، علم و فناوری، فرهنگی و اجتماعی و کالبدی به ترتیب بیشترین تأثیر را در حوزه ورزش سوارکاری و صنعت اسب داشتند. با توجه به نتایج این تحقیق عوامل موثر (روند) در قالب پیشران های اصلی تحقیق مورد بحث قرار گرفتند.

مطابق با اولین مسیر الگوی پژوهش پیشران "اقتصادی" بیشترین نقش را در تبیین عوامل مؤثر صنعت اسب و سوارکاری ایفا می کند. در تبیین این مسئله می توان اظهار داشت که یکی از موارد اصلی تأثیرگذار مرتبط با این پیشران، صادرات و واردات، خرید و فروش اسب های ورزشی و پیش بینی ها در مسابقات سوارکاری است. از این رو می توان دریافت که یکی از روندهای موثر بر آینده ورزش سوارکاری، فضای حمایتی کسب و کار کارآفرینان از سوی دولت در توسعه پرورش اسب و نقش آن در اشتغالزایی است که در توسعه اقتصادی کشورهای توسعه یافته نقش محوری دارد. از جمله راهکارهای توسعه کسب و کار کارآفرینی می توان به شناسایی فرصت های کارآفرینی در ورزش سوارکاری از جمله توسعه کسب و کار روستایی برای نگهداری و تربیت اسب های ورزشی (مدارس طبیعت و تعاونی بانوان)، بازارچه داد و ستد بر اساس میزان تناسب، نهادینه شدن علم در جامعه و افزایش سطح مهارت و تخصص افراد با تشکیل سمینارهای کاریابی، اتخاذ سیاست منع ورود نژادهای خارجی فاقد برند به داخل کشور از سوی دولت، اعطای وام هایی با سود کم، وجود دفتر کارآفرینی و گسترش بیمه کسب و کارهای کارآفرینی در ورزش

طراحی مدلی مناسب در ورزش سوارکاری ایران

سوارکاری اشاره کرد. در همین راستا، مندعلیزاده (۲۰۱۸) و عاشوری و همکاران (۱۳۹۶) نیز با تأکید بر توانمندی‌های صنعت ورزش در فعال کردن بنگاه‌های اقتصادی مولد معتقدند برنامه‌ریزی در زمینه کسب و کار در ورزش باید به صورت هوشمندانه و منطقی مدنظر قرار گیرد، زیرا روند توسعه اقتصادی در کشورهای توسعه‌یافته، نشان از تحت تأثیر بودن اقتصاد از کارآفرینی و نقش محوری آن دارد و توسعه ورزش کشور از جمله ورزش سوارکاری در گرو رشد اقتصادی این حوزه است که رشد اقتصاد حوزه ورزش بدون توسعه علمی و پژوهشی میسر نخواهد بود. این پدیده نوظهور نیازمند برنامه‌ریزی و توجه بسیار زیاد به آن می‌باشد تا بتوان هم مشکلات اشتغال را در کشور حل نمود و هم شاهد رشد اقتصادی حوزه ورزش بود. لذا با توجه به اظهارات جامعه آماری در بخش کیفی پژوهش، وجود پیست‌های بین‌المللی متعدد در کشور به‌ویژه سه پیست بین‌المللی در استان گلستان به همراه موقعیت توپولوژیک ویژه استان گلستان در همسایگی کشورهای فعال در صنعت اسب در مجاورت دریای خزر و فعال بودن بسیاری از مراکز پرورش اسب در این استان و استان‌های فعال صنعت اسب، ظرفیت توانمندی در فعال کردن بنگاه‌های متنوعی از کسب و کارهای کوچک و متوسط مرتبط با صنعت اسب و تبدیل شدن به قطب صنعت اسب کشور وجود دارد که این امر مستلزم بسترسازی مناسب از طریق ایجاد هماهنگی بین کمیته کارآفرینی وزارت ورزش با فدراسیون اسب سواری و همچنین پیش‌بینی سیاست‌های تشویقی از سوی نهادهای قانون‌گذار می‌باشد.

روند موثر دیگر بر آینده ورزش سوارکاری روند اهمیت و رشد اقتصادی در صنعت اسب است. صنعت اسب به عنوان یک صنعت پول‌ساز برای کشورهای پیشرو همچون آمریکا، استرالیا و کشورهای منطقه از جمله روسیه، ترکیه و ترکمنستان به معنای واقعی کلمه صنعت در این کشورها تعریف شده است (پهلوان‌زاده و همکاران، ۱۳۹۰). مهمترین چالش موجود در این زمینه از این واقعیت سرچشمه می‌گیرد که علیرغم وجود نژادهای اصیل سیلیمی و مادیان در ایران، کشور ما در این صنعت واردکننده محض می‌باشد و با ادامه این روند، در آینده آسیب جدی به تولیدکنندگان اسب در داخل و وضعیت اقتصادی کشور وارد خواهد شد. پس ضروری است که دولت با تدوین مقررات کاربری نژاد داخلی اسب، نسبت به تضمین فروش اسب‌های تولید شده در بازار داخلی و ایجاد انگیزه برای تولیدکنندگان اسب اصیل ایرانی اقدامات لازم از جمله برطرف کردن مشکلات قرنطینه اسب و تسهیل در صادرات را به عمل آورد. برای شناسایی و فروش اسب‌های داخلی سالانه می‌توان بازار بین‌المللی و منطقه‌ای حراج در کشور برگزار گردد که ارزآوری از طریق صنعت اسب و کمک به رشد تولید ناخالص با تأکید بر نژادهای داخلی را به همراه خواهد داشت. روسیه در ۳۰ سال گذشته با برگزاری جشنواره اسب خالص ترکمن و نژاد آخال‌تکه (اکوپیروس)، ضمن

فروش و جذب تولیدکننده‌ها و سرمایه‌گذاران جدید از کشورهای مختلف، توانسته انحصار مالکیت این محصول تجاری را به نام خود ثبت کند. به نظر می‌رسد تلاش هیئت‌های سوارکاری استان‌های فعال در صنعت اسب در راستای ارتقای کمی و کیفی برگزاری فستیوال‌های اسب از قبیل فستیوال اسب ترکمن در صوفیان، راهبردی کاربردی جهت شناساندن ظرفیت اسب کشور به بازارهای بین‌المللی و ورود به تجارتی رقابتی در خارج از مرزهای کشور باشد که این یافته‌ها با نتایج پژوهش مولادوست و مقدسی (۱۳۹۴) و کارکن و همکاران (۱۳۹۲) در زمینه مطالعه تطبیقی رشد اقتصادی کشورهای مختلف در رشته سوارکاری و صنعت اسب همسو بود/ نتایج پژوهش تطبیقی آنها نشان داد که علاقه‌مندان زیادی برای نگهداری و پرورش اسب‌های ورزشی وجود دارد و این صنعت به شکل وزارت‌خانه کاملاً مجزا و در بعضی کشورها زیر نظر وزارت اقتصادی فعالیت دارد.

آنچه که مسلم است این حوزه از صنعت ورزش نیز همانند سایر حوزه‌های ورزش، علیرغم وجود ظرفیت‌های بالقوه اقتصادی، به دلیل عدم وجود برنامه‌ای جامع به صورت بایسته‌ای مورد بهره‌برداری قرار نگرفته است و فعالان و متخصصان این صنعت فقط به تصرف بخش کوچک و ناچیزی از بازار آسیایی قناعت کرده‌اند. آنچنان که مندعلی زاده (۲۰۱۸) و توروکلا^۱ (۲۰۱۳) در بررسی پیامدهای مالی این صنعت اظهار داشته‌اند ناتوانی مدیران در جذب حامی مالی، نبود درآمد کافی در هیئت سوارکاری برای برگزاری مسابقات و عدم توجه به جذب گردشگر برای تماشای مسابقات سوارکاری از جمله مواردی هستند که باید مورد توجه مسئولان قرار گیرد. امروزه در کشور ما با توجه به مسائل سیاسی و شرایط خاص اقتصادی، صادرات در صنعت اسب وجود ندارد، ولی در آینده می‌تواند آسیب بسیار جدی به این صنعت و اقتصاد وارد نماید و باعث کاهش رشد تولید ناخالص داخلی گردد. به اعتقاد تورن و همکاران (۲۰۱۶) نیز یکی از فعالیت‌های مهم اقتصادی که می‌تواند رشد تولید ناخالص داخلی کشورها را ارتقا بخشد، صادرات در صنعت اسب است، اما اهمیت دادن به بخش خدماتی و رفاه بازار داخلی اسب را در درجه اول و بازار بین‌المللی را در درجه دوم به عنوان «پتانسیل‌های اقتصاد ملی» معرفی کرد. به نظر می‌رسد یکی از نکات مهم در ایجاد صنعت اسب پویا در کشورمان توجه به این مقوله می‌باشد که متولیان آن کسانی باشند که به اسب‌ها علاقه دارند، نه به کسب و کارشان. بنابراین پرورش اسب و سوارکاری می‌تواند نقش مهمی را با توجه به پتانسیل بالای درآمدی در آینده اقتصاد کشور ایفا نماید. از مهم‌ترین فعالیت‌هایی که می‌توان در صنعت اسب به آن

---

1 Torkkola

طراحی مدلی مناسب در ورزش سوارکاری ایران

پرداخت، خوشه‌های کسب و کار، مدارس طبیعت و بازار داد و ستد به‌خصوص در روستاها با پشتوانه علم و فناوری است که این امر گامی بزرگ در جهت اشتغال‌زایی با محوریت اسب‌های ورزشی می‌باشد. با توجه به تحقیقات و مصاحبه‌ها، یک اسب می‌تواند حداقل برای دو الی سه نفر ایجاد اشتغال کند که در تایید آن قمی و همکاران (۱۳۸۸) برخی از راهکارهای اشتغال‌زایی را بر اساس کاربرد علم و فناوری، بهبود فضای کسب و کار و تاکید بر آموزش‌های تقاضامحور، ایجاد ارتباط بین آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و نیازهای بازار کار، متنوع‌سازی فعالیت‌های اقتصادی و بهره‌گیری از فرصت‌های بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات معرفی کرده‌اند.

از دیگر یافته‌های پژوهش حاضر توجه به نقش پیشران مدیریتی در صنعت اسب می‌باشد. بررسی نتایج پژوهش در پیشران مدیریت حاکی از آن بود که روند ایجاد نظام جامع و وجود ابزارهای لازم استعدادیابی، روند توسعه صنعت گردشگری فعال در حوزه صنعت اسب جهت بهره‌برداری از منافع اقتصادی، تسهیل روال قانونی قرنطینه توسط سازمان دامپزشکی و دولت و تسهیل در قوانین و مقررات بین‌المللی صادرات و واردات اسب، تصویب سیاست‌های حمایتی برای ورود بخش خصوصی (شناسایی سرمایه‌گذار خصوصی و ایجاد انگیزه برای ورود) و تکمیل شجره کامل اسب‌های اصیل در روند زمانی آینده توسط سازمان مربوطه بیشترین اهمیت را دارا می‌باشند. یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که امروزه در ورزش مطرح است و در آینده کاربرد فراوانی در ورزش قهرمانی می‌تواند داشته باشد، فرآیند کشف ورزشکاران با استعداد است. ایران از لحاظ استعداد نیروی انسانی بسیار غنی است و می‌توان با ابزارهای مناسب استعدادیابی و استعدادپروری به نتایج مطلوب در ورزش قهرمانی از جمله ورزش سوارکاری دست یافت. فدراسیون سوارکاری باید با توجه به وظایف اصلی که در این زمینه دارد، نقش پررنگ‌تری در زمینه شناخت استعدادیابی در بین نوجوان و جوانان داشته باشد. استعدادیابی ورزشی در کشور هنوز به‌صورت کاملاً سنتی و بدون استفاده از ابزارهای روز دنیا و با استفاده از مشاهده میدانی صورت می‌گیرد. کشف افراد با استعداد در سنین پایین و سپس هدایت آن‌ها طبق یک نظام معین، دارای پیامدهای مثبتی مثل افزایش احتمال رسیدن ورزشکاران مستعد به اوج اجرای ورزشی است. استان گلستان یکی از استان‌هایی است که استعدادهای فراوانی در ورزش سوارکاری و اسبدوانی دارد و این را از حضور تعداد زیاد چابک‌سواران این استان در سطوح مختلف سوارکاری کشور می‌توان دریافت. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیق قزل‌سفلو و همکاران (۱۳۹۴) و سقایی (۱۳۸۸) همسوست. دی بوسچر و همکاران (۲۰۱۵) نیز در پژوهشی بر عواملی چون سرمایه‌گذاری سازمان‌های ورزشی برای شناسایی استعدادهای احتمالی ورزشی در آینده را از طریق

سیاست‌گذاری مناسب و مدل‌های ارزیابی استعدادیابی در سنین پایه و آگاهی سازمان‌ها از سطوح فیزیولوژی، روانشناسی و مهارت‌های آموزشی ورزشکاران تاکید کردند. در ورزش سوارکاری باید ساختار رقابت‌ها از سنین پایین طبقه بندی گردد و سن و سال عامل محدود کننده نیست؛ این بدین معناست که سوارکاران می‌توانند در المپیک‌های بیشماری از فرصت پیش آمده برای رقابت استفاده کنند. بنابراین شناخت دقیق سازمان‌های متولی از روش‌های انتخاب استعدادیابی و استفاده از مربیان کارآمد و موثر در جهت استعدادپروری می‌تواند ورزشکاران را از سنین پایین تا مرحله حرفه‌ای شدن رهنمون سازد. بنابراین باید کمک حامیان مالی که از راه خرید و فروش اسب و سوارکار درآمدزایی می‌کنند و بیشتر درآمدهای آنها از راه اختلاط نژادهای برترشان با اسب‌های دیگران است، جلب گردد. دی‌هان (۲۰۱۷) نیز در تحقیق خود بر یک روش استعدادیابی و سیستم‌های توسعه یافته قوی و منحصر به فرد در زمینه اسب و سوارکار در کنار شناسایی استعدادها و پرورش آنها تا مرحله مدال‌آوری المپیک از طریق حمایت مالی برای تربیت سوارکار شایسته در یک رشته و اسب‌های با پتانسیل بالا برای موفقیت تاکید کرده است. لذا توجه به ایجاد ساختارهای مدیریتی کارا از طریق ایجاد هماهنگی بین فدراسیون، سازمان جهاد کشاورزی و همچنین وزارت صنعت، معدن و تجارت به همراه سایر نهادهای قانون‌گذار برای ایجاد شبکه‌ای مشترک، هماهنگ و همسو در زمینه بسترسازی صادرات اسب و حتی در نظر گرفتن رایزن فرهنگی و فعال نمودن کمیته روابط بین‌الملل فدراسیون اسب سواری در معرفی چابک‌سوران و مربیان آگاه و مستعد در صنعت اسب، اقداماتی اساسی در برخورداری از صنعت پویای اسب در ایران می‌باشد که این مباحث در راستای پیشران فرهنگی - اجتماعی در پژوهش حاضر نیز مورد توجه است.

اما مهمترین مزیت صنعت اسب، وجود ظرفیت‌های بالقوه و بی‌نظیر در ایجاد تجارب گردشگری بی‌نظیر می‌باشد؛ چنان‌که یافته‌های تحقیق نشان داد که یکی از روندهای تاثیرگذار بر پیشران اقتصادی، گردشگری ورزشی با محوریت اسب است. لذا تقویت صنعت گردشگری و گردشگری ورزشی با توجه به رشد صنعت اسب مورد توجه است. ضروری به نظر می‌رسد که افزایش امکانات ورزشی، ساخت و تجهیز سایت‌های تخصصی و تکامل سریع فناوری گردشگری ورزشی رشته سوارکاری در مناطق مختلف اقلیمی کشور با توجه به تفاوت‌های محیطی، برگزاری بازار اسب با نژادهای مختلف و صنایع مرتبط با اسب‌های داخلی جهت جذب گردشگر مورد توجه قرار گیرد. در همین راستا قزلسفلو (۱۳۹۴) با اشاره به وجود ریشه‌های تاریخی و فرهنگی بسیار غنی در ورزش‌های بومی و سنتی استان گلستان، وجود تشابهات فرهنگی با کشورهای حاشیه دریای خزر در زمینه اسب را فرصتی استثنایی و بی‌نظیر در توسعه و ایجاد صنعت

طراحی مدلی مناسب در ورزش سوارکاری ایران

پایداری از گردشگری ورزشی اسب‌مدار می‌داند. لذا برنامه‌ریزی راهبردی مسئولان و سیاست‌گذاران بخش گردشگری، تعامل برخی سازمان‌ها از جمله وزارت ورزش و جوانان، فدراسیون سوارکاری، سازمان محیط زیست، سازمان میراث فرهنگی و شهرداری‌ها در جهت هدایت صنعت گردشگری ورزشی به عنوان عاملی جهت کسب درآمد و منافع اقتصادی ضروری است. علاوه بر آن در گردشگری مبتنی بر اسب، اسب‌ها به عنوان بخشی از محصول گردشگری، جاذبه اصلی را به عهده دارند. از این رو، کیفیت اسب و نژاد آن در ایجاد جذابیت اولین اصل بنیادین در گردشگری مبتنی بر اسب اهمیت دارد. اصالت نژادی و همخوانی کیفیت اسب با فعالیت‌های گردشگری مرتبط از ارکان اصلی شکل‌گیری دقیق گردشگری اسب است. نتایج این پژوهش با یافته‌های هلگادوتیر (۲۰۱۵)، کارکن و همکاران (۱۳۹۲) و خواجه‌پور و دوستی (۱۳۹۶) در این زمینه همسو بود.

گردشگری سوارکاری به دلیل تاثیر عوامل فرهنگی و اجتماعی و روابط سیاسی می‌تواند جریان مثبتی از گردشگر ملی را فراهم نماید. ورود و جذب گردشگر بین‌المللی به شدت از عوامل امنیت، کیفیت خدمات - به ویژه خدمات ارزی بین‌المللی، عوامل فرهنگی، ثبات سیاسی و بسترسازی ورود توریسم خانوادگی تاثیر می‌پذیرد که توجه به این عوامل در قالب عوامل داخلی و خارجی گردشگری سوارکاری با نتایج قزلسفلو و همکاران (۱۳۹۶) همسویی داشت. با توجه به همجواری ایران با کشورهای فعال در صنعت اسب، از طریق تبلیغات مناسب و برندسازی اسب‌های ورزشی می‌توان به عنوان مرکز اصلی گردشگری در منطقه برای جذب گردشگر بین‌المللی اقدام کرد. این نتایج با یافته‌های قره‌باش (۱۳۹۵) و امین‌سایاکر و همکاران (۲۰۱۵) همخوانی داشت. سیگورادوتیر (۲۰۱۸) نیز عواملی را که باعث جذب گردشگر اسب می‌شود تفریحات سالم سوارکاری با مسافت‌های مناسب، شرکت در رقابت‌های سوارکاری از جمله درساز، پرش اسب، رویدادهای سه روزه، کورس، اسب‌درمانی و مسابقات زیبایی اسب برشمرده است که اگر سازمان‌های متولی در صنعت گردشگری و صنعت اسب فعال باشند می‌توانند در آینده گردشگران زیادی را در این صنعت جذب و رشد اقتصادی را هموار سازند. از جمله کشورهایی که توانسته‌اند برای آینده در جهت جذب گردشگر اسب و توسعه رشته‌های سوارکاری عمل کنند، ارائه‌دهندگان خدمات گردشگری اسب مانند ایتالیا، ایسلند، فرانسه و ایرلند - که به عنوان «سرزمین اسب» شناخته می‌شود= هستند. وی معتقد است که ایجاد تصویر و توسعه محصولات گردشگری منحصر به فرد برای ایجاد مزیت رقابتی و تجارت به عنوان مقاصد مهم در این صنعت است که می‌تواند فرصت‌هایی را در جهت توسعه، رفاه و نوع‌آوری در محصولات گردشگری اسب از سوی کارآفرینان و حمایت بخش خصوصی ایجاد کند.

یکی از مشکلات آینده حوزه صنعت اسب، صادرات اسب‌های اصیل ایرانی است. با اینکه اسب ایرانی در تمام دنیا شناخته شده است، اما به دلیل عدم رعایت پروتکل‌های بهداشتی و سوءمدیریت در زمینه قرنطینه از سوی وزارت جهاد کشاورزی و سازمان دامپزشکی کشور، متولیان امر حوزه صنعت اسب کشور در حال حاضر نتوانسته‌اند صادرات اسب‌های اصیل ایرانی را به دیگر نقاط جهان مهیا سازند (مولادوست و همکاران ۱۳۹۷) - در صورتی که اسب‌های با نژادهای مختلف و بدون برند به راحتی وارد کشور می‌شوند. بنابراین سازمان‌های متولی از جمله فدراسیون سوارکاری و سازمان دامپزشکی وزارت جهاد کشاورزی و در نهایت دولت باید در جهت تسهیل روند و شکل‌گیری قانونی آیت‌های قرنطینه برای استان‌های اسب‌خیز، برنامه‌ریزی مدون و مجزایی داشته باشند تا به چرخه اقتصادی و رشد تولید ناخالص داخلی و ملی کمک شود و ضمن بهبود صادرات از طریق اسب‌های اصیل ایرانی، زمینه شناسایی اسب اصیل ایرانی به کشورهای خارجی و شرکت و آمادگی در مسابقات بین‌المللی فراهم آید. این نتایج با تحقیقات مولادوست و همکاران (۱۳۹۷) و قره‌باش (۱۳۹۵) همسو بود. پیشنهاد می‌شود سازمان دامپزشکی وزارت جهاد کشاورزی در جهت تسهیل مراحل فعالیت‌های قرنطینه، از جمله: کنترل و تجهیزات تشخیص بیماری‌های عفونی، ایجاد مرکز درمانی و دانشکده‌های تخصصی دامپزشکی، تعیین نژادهای خالص، ساخت قرنطینه استانی، افزایش اسب‌های با شرایط صادرات و... شرایط را برای خروج و صادرات اسب‌های ایرانی تسهیل نماید. حمایت دولت نسبت به تخصیص بودجه جداگانه در موارد یاد شده می‌تواند شرایط را برای صادرات اسب‌های داخلی هموار کند.

از سوی دیگر، مطالعه وضعیت صنعت اسب در کشورهای پیشرو از قبیل دبی، امارات، استرالیا و کانادا حاکی از آن است که ورود بخش خصوصی به ورزش می‌تواند نقش موثری در توسعه ورزش قهرمانی و حصول کارآیی اقتصادی و اجتماعی بیشتر رشته سوارکاری و همچنین افزایش بهره‌وری از اماکن و تجهیزات ورزشی و اشتغالزایی در این رشته داشته باشد. امروزه بیشتر اماکن ورزشی دولتی و استادیوم‌های سوارکاری، مانژها، اصطبل‌ها و پیست‌ها به دلیل کمبود بودجه از شرایط کیفی، کارآیی و بهره‌وری مطلوبی برخوردار نیستند که این وضعیت باعث کاهش خدمات و برگزاری رویدادهای ورزشی سوارکاری بوسیله این موسسات شده است. ضروری است که سیاست‌های حمایتی از طرف دولت وضع گردد تا سازمان‌ها، شرکت‌ها و نهادهای خصوصی در صنعت ورزش سوارکاری مطابق با اصل ۴۴ قانون اساسی مشارکت نمایند. کوچک سازی دولت در برنامه خصوصی‌سازی نتیجه عدم رقابت دولت، واگذاری بخش اعظمی از فعالیت‌های دولت و واگذاری بخش کم‌بازده و راکد ورزشی به بخش خصوصی است. همچنین باید

طراحی مدلی مناسب در ورزش سوارکاری ایران

سیاست‌هایی اعمال گردد که وزارت ورزش و جوانان و شرکت تجهیز و توسعه برای اجاره و دراختیار گذاشتن اماکن و استادیوم‌ها با فدراسیون سوارکاری بیشتر در تعامل باشد و مرکز تحقیقات مدیریت امور دام وزارت جهاد کشاورزی نیز در واگذاری و شناسایی (میکروچیپ‌گذاری)، شناسنامه‌دار کردن اسب‌های ورزشی به بخش خصوصی از جمله انجمن‌های صنفی و یا نهادهای تخصصی دیگر تلاش نماید- متأسفانه ائتلاف منابع مالی بر اثر فقدان مدیریت یکپارچه در بین سازمان‌های متولی ورزش سوارکاری به چشم می‌خورد. نتایج در بخش خصوصی‌سازی ورزش قهرمانی با یافته‌های رضوی و همکاران (۱۳۸۵) مبنی بر واگذاری ورزش قهرمانی از بخش دولتی به بخش غیردولتی مثل کمیته ملی المپیک و نتایج توماسینی و همکاران (۲۰۰۴) که یکی از راه‌های موفقیت در ورزش سوارکاری را توجه به روند توسعه خصوصی‌سازی می‌دانند، همخوانی داشت.

یافته‌های پژوهش نشان داد که پیشران محیط‌زیست می‌تواند بر روی صنعت اسب تاثیرگذار باشد. فضاهای ورزشی یکی از عرصه‌های فعالیت گسترده انسانی است و می‌تواند نقش مهمی در فرآیند حفظ محیط‌زیست و کاهش آلودگی‌های محیطی داشته باشد که با طراحی هوشمندانه از انرژی پاک، کیفیت محیط‌زیست در اماکن مرتبط با صنعت اسب را می‌توان حفظ نمود و در کاهش مصرف منابع تجدیدناپذیر و بهینه‌سازی مصرف انرژی‌های تجدیدپذیر موثر واقع شد. علاوه بر آن با مطالعه آثار زیست‌محیطی از زمین‌ها، تاسیسات و اماکن در رشته سوارکاری از لحاظ ایمنی، سلامت و بهداشتی محیط‌زیست به‌طور کامل در برنامه‌ریزی‌های راهبردی سازمان‌های متولی قرار گیرد. یافته‌های تحقیق با نتایج تحقیق جواد ممشلی (۲۰۱۹) با عنوان «ارائه مدل یکپارچه مدیریت در اماکن ورزشی» همسویی داشت. استفاده از معماری پایدار، معماری سبز و یا معماری زیست‌محیطی اماکن ورزشی سوارکاری در جهانی که انسان در اکوسیستم‌های شکننده و حساس قرار دارد، امری ضروری و راهبردی به‌نظر می‌رسد. وزارت ورزش و جوانان باید در جهت جانمایی، طراحی و ساخت اماکن ورزشی سوارکاری در راستای کمک به محیط‌زیست به سمت سبز شدن در همه استان‌های کشور گام موثر بردارد که سامانه مدیریت ایمنی، بهداشت و محیط‌زیست یکی از کاملترین و موثرترین سامانه‌های مدیریتی است که با تکیه بر آن می‌توان محیطی را ایجاد نمود که تمامی عوامل آسیب‌رسان شناسایی، ارزیابی، حذف یا کنترل گردد و شرایط سلامت، ایمنی و محیط‌زیست در اماکن ورزشی تضمین شود.

در نهایت با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که محدودیت‌هایی از جمله عدم حضور در مسابقات جهانی و المپیک و عدم صادرات اسب اصیل ایرانی به دلیل عدم احداث قرنطینه ملی

می‌تواند آینده اقتصاد صنعت اسب و ورزش سوارکاری را تحت تاثیر (منفی) قرار دهد که این ضعف در مدیریت ناشی از عدم تدوین و تصویب مقررات صادرات و واردات اسب در کشور می‌باشد. تدوین مقررات در آینده می‌تواند از ورود و خروج غیرقانونی اسب‌هایی که شرایط لازم و آیت‌های قانونی قرنطینه را ندارند جلوگیری کند و ورود سیل‌هایی که شرایط ژنتیکی و فیزیولوژیکی مناسب را ندارند، می‌تواند آسیب جدی به آینده ورزش سوارکاری و تولیدکنندگان اسب‌های داخلی وارد نماید. بنابراین پیشنهاد می‌شود با توجه به قوانین موجود در اسناد بالادستی کشور و لزوم عدم موازی‌کاری در سازمان‌های متولی، فدراسیون سوارکاری و وزارت جهاد کشاورزی با تدوین نظام یکپارچه و تعاملی شرایط را برای ورود اسب‌ها با تبارنامه قوی و برگزاری مسابقات بین‌المللی در داخل کشور را فراهم کنند. بی شک، این روند می‌تواند جایگاه ورزش سوارکاری ایران و همچنین شناسایی اسب اصیل ایرانی در جهت رونق اقتصادی را در سطح بین‌الملل بهبود بخشد.

منابع

- Amir S, Osman MM, Bachok S, Ibrahim M. (2015). "Sustaining local community economy through tourism: Melaka UNESCO world heritage city". *Procedia Environmental Sciences*, Jan 1; 28: 443-52.
- Ashouri, T., Dousti, M., Razavi, S. M. H., & Hosseini, S. A. (2017). "Content analysis research of sport entrepreneurship in Iran". 6 (23) 2, 75-86. (Persian)
- De Bosscher, V., Shibli, S., Westerbeek, H., & Van Bottenburg, M. (2015). **Successful elite sport policies: an international comparison of the sports policy factors leading to international sporting success (SPLISS 2.0) in 15 nations**. Meyer & Meyer Sport.
- De Haan, D. M. (2017). "A Review of the Appropriateness of Existing Micro-and Meso-level Models of Athlete Development within Equestrian Sport". *International Journal of Human Movement and Sports Sciences*, 5(1), 1-8.
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). "Structural equation models with unobservable variables and measurement error". *Algebra and statistics*.
- Gharehbash, A. M. (2016). "Role of horse training in tourism development and job creation in Golestan province". *The Second National Conference in Iran's macroeconomics*, 1-5. (Persian)
- Ghezelseflou, H. R., Kalateh Seifari, M., Chourli, A., Qorbazadeh, Q. (2015). "Study of sport tourism absorption challenges of Golestan province in local games of anniversary". *Sport Management and Motion Behavior Bulletin*, 11 (23), 211-218. (Persian)
- Ghezelseflou, H. R., Razavi M, H, Kalateh Seifari, M, Esfahani, N. (2017). "Designing a Behavioral Tendency Model for Indigenous and Traditional Sports Tourists Based on Ecotourism Capabilities". *Journal of Sport Management and Development*, Volume 7, Number 1 - Issue 13 Page 88-108 (Persian)
- Hair, J. F., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2011). "PLS-SEM: Indeed a silver bullet". *Journal of Marketing theory and Practice*, 19(2), 139-152.
- Hair, J. F., Sarstedt, M., Ringle, C. M., & Mena, J. A. (2012). "An assessment of the use of partial least squares structural equation modeling in marketing research". *Journal of the academy of marketing science*, 40(3), 414-433.

- Helgadóttir, G. (2015). **“Horse round-ups: harvest festival and/or tourism magnet.Cheval, Tourisme & Sociétés/Horse, Tourism & Societies”**. Mondes du Tourisme, special issue–hors série, June, 216-223.
- Henseler, J., Ringle, C. M., & Sinkovics, R. R. (2009). **“The use of partial least squares path modeling in international marketing”**. In *New challenges to international marketing* (pp. 277-319). Emerald Group Publishing Limited.
- Mamashli, J., Dousti, M., Tabesh, S., Farzan, F., & Abdavi, F. (2019). **“Provision of an Integrated Health, Safety, and Environment Management Model in Sports Facilities in Iran”**. Journal Homepage, Arch Hyg Sci 2019, 8(4), 268-298.
- Karkon, L., Asadi, H., & Zeitonli, A. (2013). **“The Impact of Horse Racing Sport on the Development of Sport Tourism in Golestan Province”**. Sport Management Studies, 9-17. (Persian)
- Kashef, S M; Seyed Ameri, Mir H-Ahmadi, M- Marefat, D. (2018). **“Strategic model of development of championship sport East Azarbaijan Province Using Method SWOT and BSC”**. Journal of Applied Research in Sport Management, Issue 24, the period 6, 27-38. (Persian)
- Khajehpour, A., Dousti, M. (2016). **“Study of role of management relationship with costumers in developing sports tourism industry from perspective of women laboring Olympiad’s athletes and employers”**. Planning and Tourisn Development, 5 (17), 115-127. (Persian)
- Koenen, E. P. C., Aldridge, L. I., & Philipsson, J. (2004). **“An overview of breeding objectives for warm blood sport horses”**. Livestock Production Science, 88(1-2), 77-84.
- Makhdomi, M. A., Pourghafour Langroudi, P., Mazandarani, E., & Mirbehbahani, J. (2011). **“Horse in Iranian culture”**. Conference of Horse Industry and Horse keeping in Iran, 124-127. (Persian)
- Moladoust, K., Shah Amiri, R., Bahador, H. (2017). **“Development and Development of Polarity Tourism Based on Event Tourism (Case Study: Caserone Polo Strait)”**. Journal of Heritage and Tourism, Volume 2, Number 8; pp, 52-37. (Persian)
- Moladoust, K. Samani Qotbabadi, S, Zakarian, A. (2016). **“Identifying and Prioritizing the Problems of Polo Sport Tourism in Iran”**. Journal of Tourism Space, Volume, 6 Issue, and 22 pp. 109-126. (Persian)
- Moladoust, K., & Moghaddasi, R. (2015). **Elaboration of ways of caspiyan horse industry development; government's fundamental responsibilities, hygiene and veterinary. 25-29.** (Persian)
- Mondalizadeh, Z. (2018). **“Entrepreneurship Challenges in Sport Colleges”**. Journal of Entrepreneurship, Business and Economics, 6(2), 12-28.
- Pahlevanzadeh, H., & Mohammadi Ostadkalayeh, A. (2011). **“Study of opportunities and challenges of horse training in Golestan province tourism development”**. National Conference of Horse Riding, 137-142. (Persian)
- Qomi; Sh, Asadi; H, Chabchian, A. S. (2009). **Familiarity or Self-Employment Practices**. Second Edition. Tehran: Payame Noor University. (Persian)
- Razavi, s, m, h. (2005). **“To privatize and reform the structure of the championship sport in the country”**. Harakat Journal, 27(27): 19-31. (Persian)
- Rigdon, E. E., Ringle, C. M., Sarstedt, M., & Gudergan, S. P. (2011). **“Assessing heterogeneity in customer satisfaction studies: across industry similarities and within industry differences”**. In *Measurement and Research Methods in International Marketing* (pp. 169-194). Emerald Group Publishing Limited.
- Roul, R., Lavigne, M. A., & Auger, D. (2017). **“The horse racing industry in Canada: current status and prospects”**. Managing Sport and Leisure, 22(1), 19-32.
- Saqqae, M. (2008). **“Needs analysis of ecotourism in Iran: tourism and stable development”**. A collection of International Conference of Geography. Azad University of Shahr-e-Rey, 43-56. (Persian)

- Sigurðardóttir, I. (2018). **“Wellness and equestrian tourism–new kind of adventure?”** Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism, 18(4), 377-392.
- Tomasini, N. (2005). **“NCAA corporate sponsor objectives: Are there differences between divisions”**. Sport Marketing Quarterly, 13, pp: 53 - 264 .
- Torkkola, J. (2013). **“Seeing the world from horseback: An overview of Hungarian and Finnish equestrian tourism with special focus on Akác-tanya Farm”**.
- Türen, U., Gökmen, Y., & Keser, A. (2016). **“National ICT, economic freedom and human development: a cross-country dynamic panel data analysis”**. Researchers World, 7(2), 1.
- Wong, K. K. K. (2013). **“Partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM) techniques using SmartPLS”**. Marketing Bulletin, 24(1), 1-32.

